

I SIMPOSI INTERNACIONAL “EDUCACIÓ I ADOLESCÈNCIA”

Universitat de Lleida, 27/04/2017

vanessa.pera@sjd-lleida.org
vpera@medicina.udl.cat

Dra. Vanessa Pera Guardiola

Psiquiatra CSMIJ-Sant Joan de Déu Terres
de Lleida

ETAPA ADOLESCENT I PSICOPATOLOGIA

- Jove estableix una **identitat pròpia**
- Jove presenta **canvis a nivell físic** (inici de la pubertat) però també **emocional**
- Preparació del jove cap a diferents **rols socials i individuals**
- Etapa **experimentació** i cerca de sensacions (ex/augment del risc del consum de tòxics)¹
- *Aláez i cols, 2000* (n=404 menors, 19.1% de 14-18 anys) detecten que entre els **14 -18 anys** els trastorns més prevalents: **trastorns de conducta** (39%), **trastorns depressius** (19.5%) i **trastorns d'ansietat** (11.7%)²

¹ Soutullo Esperón, C; Mardomingo Sanz, MJ, 2010. Manual de Psiquiatria del Niño y del Adolescente. 1ª edición, editorial Médica Panamericana, Madrid

² Aláez Fernandez, M; Martínez-Arias, R; Rodríguez-Sutil, C, 2000. Prevalencia de los trastornos psicológicos en niños y adolescentes, su relación con la edad y el género, Psichotema, vol. 12, núm. 4, pp 525-532.

ETAPA ADOLESCENT I PSICOPATOLOGIA

Conductes internalitzants:

TRISTESA+ANSIETAT I
SOMATITZACIONS³

Conductes externalitzants:

PROBLEMES
CONDUCTUALS+ABÚS
SUBSTÀNCIES I TDAH

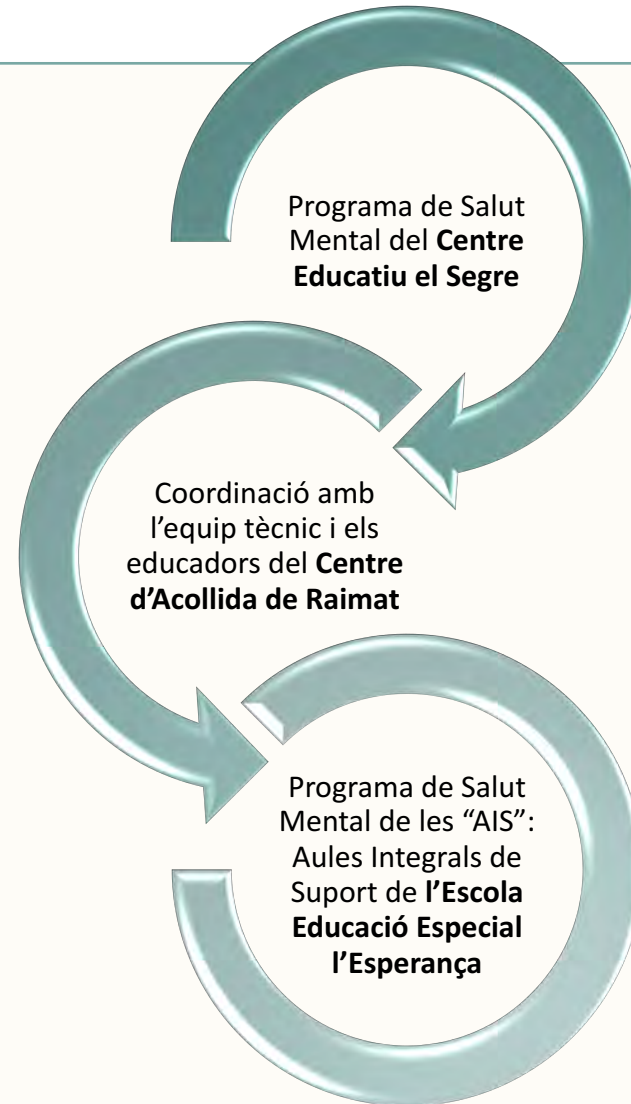
**Altes taxes
comorbiditat: 50%**
ex/TDAH i conducta
Depressió i consum
de tòxics
Depressió i ansietat

Aparició trastorns psicològics adolescent:

TEMPERAMENT
VULNERABLE
FACTORS
AMBIENTALS
FACTORS
ESTRESSORS

³Per revisió consultar: Zubeidat i cols, 2009. Características psicosociales y psicopatológicas en una muestra de adolescentes españoles a partir del Youth Self Report /11-18. Anales de Psicología, vol. 25, nº 1, 60-69.

INTERVENCIÓ CLÍNICA EN L'ADOLESCENT: EXPERIÈNCIA DE L'ABORDATGE CONJUNT DELS JOVES ENTRE ELS PROFESSIONALS DE L'ÀMBIT EDUCATIU I SANITARI

INTERVENCIÓ CLÍNICA EN L'ADOLESCENT:

C. Educatiu Segre

Centre justícia juvenil (14-21 a)

Robatoris, baralles, violència filio-parental, delictes sexuals...

PSQ 1 cop a la setmana, coordinació amb el PSC, traspàs als educadors impressió clínica

C.Acollida Raimat

Centre Infància (DGAIA)

Nens amb pares amb problemes de salut mental que no es poden fer càrrec, nens maltractats, abandonats....

PSQ 1 cop al mes reunió de casos, orientacions clíniques al centre i prioritització atenció casos a CSMIJ

"AIS": Escola Esperança

Escola educació Especial

Nens amb problemes de conducta i ara comorbiditat de TEA i TC

Treball conjunt PSQ i PSC, abordatge individual, grupal i familiar del cas, coordinació amb diferents professionals, intervenció conjunta amb els professors escola

CLAUS INTERVENCIÓ EN ADOLESCENTS

Espai de reflexió,
temps per pensar

Anàlisi del símptoma
i de la conducta del nen

Supervisió de
casos

Coordinació
educador/professor i
professional de la Salut
Mental (psiquiatra i/o
psicòleg)

Dificultats en el diagnòstic

Dificultats en la intervenció

Respostes en els
professionals externs,
“resposta màgica,
ràpida i efectiva”

Estigma de la
patologia mental
en nens
adolescents

Formació i conèixer
els trastorns mentals
per part dels
educadors/professors

Treball en xarxa

CLAUS INTERVENCIÓ EN ADOLESCENTS:
“focusing on the person, not the problem”⁴

- **1/10 nens** i persones joves al món tenen un **problema de salut mental** que afecta a les seves vides
- S’ha de realitzar més **intervenció a les escoles** i buscar **factores de resiliència a la comunitat**
- La mateixa revista al 2016 ja suggereix la **salut de forma integral** i que la evidència clínica per si sola no ha de determinar el tractament al 100% i que milloria de la salut també passa per incloure professionals que no siguin de l'àmbit sanitari
- Prescripcions socials (serveis i activitats a la comunitat i a les escoles) i pressupostos personals (per necessitats salut i benestar) per **promocionar la salut mental**
- S’ha vist que els **pares** poden ser promotors de canvis en el nen (**“Empowering Parents, Empowering Communities”**) però les **escoles** també poden ser una eina clau per promoure salut mental, la prevenció i intervenció (**“Youth Mental Health Awareness Programme”**: disminució taxes suïcidi)

⁴ Wolpeart, M et al, 2017. High integrity mental health services for children: focusing on the person, not the problem BMJ; 357. doi: 10.1136/bmj.j1500

CONCLUSIONS I EXPERIÈNCIA PERSONAL

- En els últims anys s'està detectant un **augment de la prevalença dels trastorns mentals en població infantil i juvenil**
- Com experiència personal crec que en adolescents complexes el **treball en xarxa és imprescindible** perquè permet al professional de la salut mental obtenir una bona informació de la conducta, veure el funcionament del dia a dia (a l'aula, al centre....), no només en la consulta en un moment puntual, emocions i expressió del noi/a a partir de les observacions del professor o bé de l'educador, orientant les dificultats que té el pacient i permet establir la intervenció a seguir tant educativa com clínica
- El professional de Salut mental pot ficar "nom" al que li passa al pacient, als símptomes o la patologia observada per en l'àmbit educatiu, **explicar el trastorn i facilitar eines o recomanacions al professor i/o educador**
- Quan un cas és difícil, ens angosta, ens satura o ens sobrepassa, el **treball en xarxa permet buscar quina és la millor opció pel pacient, objectius de treball i no culpabilitzar-nos** els uns als altres si no va bé perquè això tampoc ajuda a l'adolescent
- En el meu cas **treballar en equip amb professors i educadors m'ha enriquit personalment**, crec que les sinergies funcionen i fan créixer l'equip, tot i que de vegades no és fàcil el treball conjunt perquè l'àmbit educatiu i el sanitari són molt diferents en alguns aspectes i poden haver desacords o diferents opinions però cal trobar l'equilibri i buscar la millor opció per l'adolescent

**Sugerències o idees de
nous programes de “Salut
Integral” a Lleida, aplicació
de la recerca a la pràctica**

**La salut mental orientada
més cap a programes de
prevenció i intervenció
precoç als primers
síntomes i a edats
primerenques**

DUBTES I SUGGERIMENTS

MOLTES GRÀCIES PER LA VOSTRA ATENCIÓ!